

Leto XVIII.

Štev. 7.

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.
Telefon štev. 73.
Naročnina do konca leta 35 D,
polletno 20 D, četrtletno 10 D.
Izhaja vsako soboto

Gorenjec

Dopise sprejema uredništvo do torka zvečer. Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Za odgovor priložite znamko
Govornice ure uredništva ob ponedeljkih od 10. do 11. ure dopoldne.

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Po shodu bojevnikov

Nedeljski shod bojevnikov v Mariboru pomeni prijeten hlad v soparici slovenskega javnega mnenja. Kakor da nam je mrena padla z oči, ki smo si jih zaman mencali že celih 15. let, pa smo šele sedaj prav izpregledali. Bojevniki so mnogo jasneje kakor je ob takih prilikah navada, pokazali rane našega narodnega telesa in s previdno predrznostjo svetovali sicer trpka, a uspešna zdravila.

Združenje borcev Jugoslavije kot nepolitična, nestransarska organizacija se ne more pečati z vprašanji, ki bi zanimala samo omejen krog ljudi, zato je z zelenega Maribora vrglo splošen pogled na slovenski in jugoslovanski svet in pri tem ugotovilo, da to telo ne hira iz lastne slabosti, ampak so mu pijavke, ki jih kaj gomazi po njem, izsušile žile, ker ga niso vzeli v roke večji in pošteni zdravniki, ampak „protidržavni klikarji, ki so krivi, da se obljubljeni in objavljeni program jugoslovenskega državnega dela, gospodarskega, kulturnega in socialnega, ne izvršuje“. Celo šestojanuarski manifest, ki ga je narekovala neomahljiva podjetnost in izredna iznajdljivost, ki je hotela z odločno in trdo kretnjo vreči iz jugoslovanske javnosti vse, ki v njo ne spadajo, „je ostal neizvršen“, ker so pismarji in farizeji potvorili kraljevo besedo“.

Bojevnikom — kdo je bolj poklican,

da pove, kaj ni prav, kakor bojevniki? — moramo biti hvaležni za ta — ne odkritja, ker smo vse to že več ali manj čutili — ampak priznanja. Naše javno mnenje se že nekaj let sem koplje v meškobni ljubezni niti priznati ne upa, da bi ne bilo razočarano.

Tako so bojevniki razkrinkali to slepo ljubezen, ki si pred napakami zatisne oči, da jih ni treba gledati, domovina pa pri tem čimdalje bolj hira in propada.

Bojevniki pa niso samo povedali, kaj ni prav, kakor siten nergač, ki mora nekaj zabavljati, ampak so pokazali tudi pot, ki vodi iz teh stisk, v zavesti, da še ni prepozno. Treba je le čistiti, čistiti in vedno gledati naprej, da jo spet ne zavozimo. „Samo tako javno delo je pozitivno in državotvorno, drugo je fražerstvo in zločinska demagogija.“

Mi samo pozdravljamo tako gibanje, ki je živ dokaz, da je v našem narodu še vedno dosti ljudi, ki mislijo z lastno pametjo in ki so še čistih rok.

„Kdor se hoče v to gibanje zagnati, mora poprej pokazati dokumente o svoji nacionalni in državni zaslužni prošlosti.“

(Navedki po poročilu o shodu Združenja borcev v Jugoslaviji, ki ga je priobčilo „Jutro“ z dne 12. marca 1934 na str. 2 pod naslovom: „Shod bojevnikov v Mariboru“. — Op. ured.)

Kmetijski tečaji v kranjskem srezu

Sreski kmetijski odbor za kranjski srez bo priredil v mesecu marcu in in aprilu tri celodnevne kmetijske tečaje in sicer v ponedeljek 19. marca t. l. v Preddvoru, v nedeljo 25. marca v Sori pri Medvodah in v nedeljo 8. aprila v Goričah pri Golniku. Predavanja se bodo vršila v prostorih narodnih šol, praktična razkazovanja in navodila pa pri bližnjih

posestnikih, in sicer od 8. ure zjutraj skozi ves dan. Pouk bo obsegal živinorejo, poljedelstvo, mlekarstvo ter sadjarstvo. Predavala bosta kmetijski referent iz Kranja in njegov pomočnik. Posestnikom, kmečkim mladeničem in gospodinjam priporočamo, da se udeležijo tečajev v obilnem številu.

Stanovanjska akcija

Gorenjec je že pisal o zborovanju kršč. delavstva v Delavskem domu, kjer so razpravljali o tem, kako pomagati delavstvu, da pride do svojega lastnega doma. To vprašanje je za Kranj in vso Gorenjsko velikega pomena. V Kranj hodi na delo nad 3000 delavcev, ki stanujejo v okolici. Vsi ti si žele polagoma naseliti v Kranj ali vsaj v najbližjo okolico. Mnogi izmed delavstva so kmečki sinovi in hčere, katerim bi bili starši ali bratje voljni pomagati, da si postavijo mal dom. Sicer so si zadnja leta mnogi postavili svoj dom, posebno na Premskovem so nastale cele delavske kolonije. Toda stavbišča so bila dosedaj za delavca predraga. Mnogi so si tudi zidali hiše v splošni stavbni mrzlici v veliki naglici, ne da bi bili premislili, ali bodo zmogli odplačevanje dolga ali bodo zmogli odplačevanje dolga ali ne. Ti danes stokajo pod težo dolgov in iščejo kupcev za svoje hiše, ki jih prodajajo za veliko zgubo. Vso

stanovanjsko akcijo je treba postaviti na solidno gospodarsko podlago. Ne sme se delati z neko furijo, ki bi povzročila gospodarski polom. Mnogi so zaupali raznim organizacijam, ki so obljubljale brezobrestna posojila pa so se varali in niso nič dobili, razen nekaj izjem. Ljudje pač radi verjamejo praznim obljubam. Za raznimi zavarovalnicami so svoj čas kar noreli, vsak je hotel obogateti na račun smrti starih ljudi. Nihče se pa ni vprašal, kje bodo take zavarovalnice jemale denar, da bi mogle vse plačati! Tako je šlo milijone in milijone Din! Pa smo ljudem pojasnjevali, a ni nič pomagalo! S tem hočemo reči, da je treba treznega in preračunjenega dela! Če govorimo o kaki stanovanjski akciji za delavstvo v Kranju, nočemo delati delavstvu praznih obljub, zato naj nihče ne misli, da bi mogel priti do svoje hiše brez truda in varčevanja ali morda celo na račun drugih ljudi! Treba je solidne organizacije, ki bo z

malim varčevanjem pomagala delavcem do lastnega doma.

To stanovanjsko akcijo v Kranju nameravamo izvesti s pomočjo Hranilnice in posojilnice v Kranju in Stavbne zadruge Delavski dom.

Prvo je potrebno, da se dobi likviden denar za stavbno akcijo. Brez tega je vsaka misel na to prazna. Naše delavstvo sicer ne zasluži mnogo, pa vendar nekateri nekaj prihranijo. Z malimi prihranki bi se moglo mnogo napraviti. Če bi vse delavstvo vlagalo svoje prihranke v Hranilnico in posojilnico v Kranju, bi ta lahko dajala cenena posojila za graditev delavskih hiš. Sedaj pa mnogi tišče denar doma, ga radi tega lažje zapravijo. drugi ga pa vlagajo morda tudi v zavode, ki delavske akcije nič ne podpirajo.

Pri Hranilnici in posojilnici v Kranju bomo skušali urediti poseben oddelek, neke vrste delavski kreditni odbor, ki bo skrbel, da se ves denar, ki ga vložijo delavci, porabi le za delavsko stanovanjsko akcijo. Vsak delavec, ki prinese v hranilnico svoj prihranjeni denar, naj pri vlaganju izjavi, da vlaga denar za delavsko stanovanjsko akcijo.

Zaradi zapore denarja in znanih denarnih razmer so se mnogi oplašili in ne vlagajo denarja v hranilnice, ker se boje, da bi ga ne mogli več dvigniti. Pri tej akciji se za to ni treba bati. **Ta denar, ki bi ga delavci vlagali v hranilnico v Kranju, bi bil vedno na razpolago in bi ga mogel dvigniti vsak vlagatelj vsak čas.**

Posojila za zidanje hiš bi se delila le onim, ki imajo, oziroma ki so imeli denar vloženi v hranilnici. Kdor ni vlagal svojih prihrankov v Hranilnici in posojilnici v Kranju, temu bi tudi ona ne mogla dati posojila. To je jasno! Kdor ima denar naložen drugod, naj dobi tudi tam posojilo!

Posojila bi se pa tudi ne dajala tako, da bi zidali hiše samo na poso-

jilo. Kdor hoče, da bo zmagoval obresti, je treba, da najprej sam nabere nekaj lastnega kapitala. To je bilo najslabše, ko so nekateri zidali domove vse na dolg. Da se bo moglo dobiti posojilo, bo potrebno, da bo prosilec imel že kupljen svet za stavbišče in pa polovico predvidenih stroškov za hišo. Tako se potem lahko računa, da bo mogoče odplačevati polagoma dolg na hiši in da ne pride do izgub in plačilne nezmožnosti.

Tisti delavci torej, ki žele sodelovati pri stanovanjski akciji, naj vlagajo svoje prispevke pri Hranilnici in posojilnici v Kranju. Ko dobe hranilno knjižico, naj izjavijo, da pristopijo s tem k stanovanjski akciji, da se njih knjižica zabeleži in da se potem ta denar uporabi le za namene stanovanjske akcije. Škoda je, če denar leži doma in obstoja še nevarnost, da vam ga še kdo ukrade ali da ga porabite za manj potrebne stvari.

Ker bi pa nekateri takoj radi kupili kako ceneno zemljišče, se je posrečilo dobiti večji kompleks, ki bi bil primeren in bi ne bil predrag. Zaenkrat je, oziroma bo na razpolago po 450 do 600 m² sveta. Te parcele se bodo mogle kupiti le za gotovino ali pa za hranilno knjižico pri Hranilnici in posojilnici v Kranju, če je bil ta denar vloženi v hranilnici za delavsko stanovanjsko akcijo. Cene sedaj še ne moremo določiti, ker je treba preračunati stroške za parcelacijo, pota, napeljavo vodovoda in elektrike in drugih stroškov, ki bodo nastali. Pri tej akciji nam gre za to, da vidimo, koliko reflektantov je za stavbišča. Če bi se jih mnogo oglasilo, bi se dobil morda še kak drug svet v ta namen. Za prvi poskus bo torej na razpolago okrog 20 stavbišč. Če bi pa kdo želel večje stavbišče, more kupiti tudi dve stavbni parceli.

Vsa pojasnila o tej zadevi se bodo dajala v Delavskem domu in sicer na

PROSVETA

Katoliški duh in moda naših ljudskih odrov

Rast splošne duhovne kulture je premaknila tudi naše provincijalno oderško življenje. Po dolgem času smo vendar živo začutili potrebo, da prelomimo tradicijo, dobili smo novih pobud in smernic za reorganizacijo naših odrov. Polagoma bo izginilo njih romantično obeležje in čitlniški značaj, dati jim moramo novo, sodobnejšo in življensko bazo za prost in uspešen razvoj v bodočnosti. Toda ponekod je provincijalno pojmovanje prehitelo naravni razvoj in zašlo na docela zgrešeno pot. Zaradi tega in lažnega modernizma se je na primer na Jesenicah sprejela in udomačila opereta. Šlager in banalna vsebina, ki tvorita bistveno karakteristiko moderne operetne produkcije, pač ne moreta biti zdrava duševna hrana našemu zdravemu ljudstvu. Opereta je strup. Skušajo jo zakrinkati z dostojnostjo in aktualnostjo. Prav zato je strup. Delo brez idejne vsebine ni umetnina in torej ne spada na poklicni, še manj pa

na ljudski oder. Poslanstvo ljudske umetnosti, ki naj ji služi ljudsko gledališče, ima določeno in utrjeno smer. Njen temelj je etika, ne pa kakršnakoli tendenca ali filisterstvo. Katoliški oder mora obdržati katoliškega duha. To pa more doseči le z doslednim uveljavljanjem načel krščanske etike. Na katoliškem odru ne sme biti prostora za dela dvomljive vrednosti. Poročevalec v „Drami“ pravično ugotavlja, da je jeniški „Aljaž“ bolj nagnjen k opereti nego k resnemu dramskemu ustvarjanju. Ali ni sramotno za katoliški oder, da slovi po malovrednem in nevrednem delu? Ljudstvu moramo odpreti oči in pokazati, kaj je dobro in lepo. Tam se bo kmalu tudi izkazalo, da so bili neupravičeni blagajniški pomisleki. Živimo pač v splošno kritičnem času. In če ga hočemo preboleti, moramo moralno rasti ne propadati. „Aljaž“ je sicer zelo ugledna gledališka družina. Zato pa je njegova velika in sveta dolžnost, da postane tudi vredna družina. In lepo uspeli „Divji lovec“, ki je trenutno na programu, naj ho prvi korak v novo smer.

J. L.

praznik sv. Jožefa dne 19. marca ob 11 dopoldne v moški obednici. Če se bo delavstvo zanimalo za to akcijo in jo samo podpiralo, bo gotovo uspela. Delavec si mora sam pomagati! To je prilika, da kranjsko delavstvo pokaže, da more iz svojih moči nekaj ustvariti.

Na napačen naslov

Pri proračunski debati se je končno vendar oglašil tudi gorenjski poslanec Ivan Lončar. Pri tem je zelo krepko udrihal po davčni upravi v Kranju. Med drugim se je kakor poročal „Jutro“ dne 12. 3. izrazil tudi sledeče: „Prepričan sem, da so bile intencije finančnega ministra docela drugačne, kakor so se v praksi izvrševale, kakor so jih izvajali njegovi organi v dravski banovini. G. finančni

minister bi moral dati davčnim oblastem točna navodila, da bi se pri izvrševanju svojih obveznosti ravnala po bolj človeških načelih napram davčnim obveznikom.“ Ni naš namen braniti postopanja davčnih oblasti. Toda mislimo pa, da bi bil moral g. poslanec svoj kanton drugim obrniti! Naše uradništvo je nad vse vestno in izpolnjuje pač točno navodila, ki jih prejema od finančnega ministrstva. Ta navodila so g. poslancu gotovo vedno na razpolago pri davčni upravi! Naj bi si jih g. poslanec kdaj malo ogledal! Sicer pa mislimo, da jih je gotovo že videl, kar je pač njegova dolžnost, da si jih ogleda! G. poslanec je pač napadal uradništvo, ki le služi, glasoval je pa za proračun finančnega ministra in s tem tudi za vse njegove odredbe!

TEDENSKE NOVICE

Proračunska seja Kranjske mest. občine

se je vršila dne 13. t. m. na kateri je bil sprejet od večine proračun skoro v isti obliki, kakor smo ga priobčili v naši zadnji številki. Spremembe se tičejo le malenkosti tako, da se v podrobnosti ne izplača spuščati.

Seje sa je udeležil tudi sreski načelnik g. dr. Ogrin

Izdatki znašajo . . . . . 1,308.565 Din
kritje pa . . . . . 1,262.800 Din

tako, da se pokaže že sedaj primankljaj od . . . . . 45.765 Din za katerega ni kritja.

Pred razpravo o proračunu je poročal predseonik občine, da je upravno sodišče v Celju zavrnilo pritožbo g. Jegliča proti kranjskim občinskim volitvam, ni pa sporočil vsebine sodbe. To pomankljivost bomo nadomestili mi v eni prihodnjih naših števil in bomo razsodbo upravnega sodišča, ki je zelo zanimiva, priobčili dobesedno, nakar že danes naše bralce opozarjamo. Sledila je razprava o ponudbi arhitekta Ivana Zupana za napravo kopalniških načrtov za znesek Din 31.500,-, kar je večina tudi sprejela, ne oziraje se na stvarne ugovore dr. Šemrova in zlasti ne oziraje se na dejstvo, da se oddaja načrtov sploh ni razpisala, kakor je predpis za vsa javna dela, ampak, da se je občina pogajala samo z enim podjetnikom ter druge o delu niti obvestila ni, še manj pa, da bi delo razpisala. Ta način oddaje javnih del je po zakonu nedopusten in se bo morala tudi mestna občina kranjska teh predpisov v naprej tudi pri vsaki oddaji javnih del točno držati. Pri tej debati je dr. Šemrov opozarjal, da je veliko nujnejša potreba zgraditev ljudske šole, kakor pa kopalnišča, za kar je prejšnji občinski zastop izvršil vsa pripravljana dela in nabral že lepo premoženje. Ljudskošolski fond znaša po zaslugi prejšnjega odbora skoro 2 milijona dinarjev. Ta fond sta imela v mislih brez dvoma občinska odbornika ravnatelja Košnik in dr. Dolar, ki sta dr. Šemrovu odgovarjala, da je baš sedanji občinski odbor odlo-

čen končno rešiti ljudskošolsko vprašanje.

Tudi župan se je skliceval na prejšnje dobro gospodarstvo, kateremu se mora zahvaliti, da Mestna občina nima nobenega dolga in razmeroma nizke doklade ter konečno povedal, da je Jugočeška zopet prispevala za ljudskošolski fond veliko svoto 100.900 Din., da pa druga industrija ničesar ne prispeva v ta namen.

Pred sklepanjem o proračunu samem je prečital občinski predsednik pripombe, katere je vložil g. Jeglik k občinskemu proračunu in v katerih opozarja občino na določila Banske uprave in Ministrstva financ, ki zahtevajo skrajno štednjo, katere pa pri letošnjem proračunu ne najde. Glasom poročila v „Slovenskem Narodu“ je večina te pripombe smatrala za demagoške in se jim je tudi smejala, četudi smo mnenja, da bo kmalu spoznala, kako resne so bile in kako je treba upoštevati ukaze višjih administrativnih oblasti vsakomur, tudi občinom. O debati Gasilnega društva poročamo v Gasilnem vestniku.

Daljša debata se je razvila o bogatih dotacijah za Narodno čitalnico in je večina vse umestne razloge dr. Šemrova zavrnila ter Narodno čitalnico tako bogato obdarila, kakor je bilo predvideno v proračunu. Zato pa zavrnila predlog dr. Šemrova k postavitvi Socialno skrbstvo, da naj se najpotrebnejšim v Kranju to je sirotišnici in Delavskemu domu podeli znesek po znesek po 5.000 Din z „indignacijo“ kakor pravi „Slovenski Narod“, zavrnila. Ker se bomo k posameznim postojankam proračuna še v prihodnjih številkah ponovno povrnili, imeli bodo naši bralci dovolj prilike tetošnji proračun temeljito spoznati.

KRANJ

100.000 Din za šolo. „Jugočeška“ je darovala stotisoč dinarjev za novo ljudsko šolo, ki je v Kranju bolj nujno potrebna, kakor vse druge investicije. Ker je pred 2 leti darovala že enak znesek Din 100.000, znaša njeno celo darilo dvestotisoč dinarjev. Ko je g. župan enunciral to darilo pri zadnji občinski seji, je pripomnil, da je dobil zagotovilo, da bo Jugočeška tudi še v prihodnje gradnjo nove šole podpirala in sicer vse dotlej, dokler bo na čelu občine tako simpatična oseba, kakor je baš on. — Pričakujemo, da bo tudi druga industrija to upoštevala in da bo Jugočeško posnemala.

Pri »Jugočeški« že več let zaposlena gđ. Hedvika Singer, ki biva v Jugoslaviji že od svojega 4 leta in je že več let aktivna članica kranjskega Sokola, je zaprosila za sprejem v občinsko zvezo. Poročevalec policijskega od-

seka g. Rica Mayr je stavljal predlog, da se prošnja zavrne, „ker je inteligenčnega proletarijata že dovolj pri nas“ nakar je občinski zastop predlog sprejel in prošnjo gđ. Singer zavrnil.

Skupina poselske zveze v Kranju vabi vse svoje članice in tudi vse tiste služkinje, ki hočejo pristopiti kot članice v zvezo, k svojemu rednemu sestanku, ki bo to nedeljo 18. t. m. po popoldanski službi božji, v delavskem domu v Kranju.

Nov oltarni nastavek namerava napraviti župna cerkev v Kranju. Dosedanji tabernakelj in drugi deli nad oltarno menzo so iz lesa in je že vse črivo in zamazano. Vse staro delo nima nobene umetniške vrednosti. Načrt za nov tabernakelj in nastavek je napravil univerzitetni profesor ing. arch. Ivan Vurnik. Načrt je bil zadnji teden razstavljen v izložbenem oknu trgovine Savnik v Kranju. Moramo reči, da je načrt zelo posrečen. Delo bo čisto moderno, a vendar tako, da se bo lepo prilegalo gotični stavbi in baročni oltarni menzi. Farni patroni pridejo po novem načrtu na oltar, kar je gotovo primernejše. Svetniki bodo napravljeni iz marmorja. Novi tabernakelj pa bo iz kovine. Nad tabernakljem se dviga visoko kvišku kovinast in pozlačen steber, ki se zavija v konico ter nosi na vrhu znake vere, upanja in ljubezni. S tem stebrom je hotel umetnik pač povedati, da se iz tabernaklja dviga naša vera, upanje in ljubezen. Steber spominja tudi na oblačni steber, ki je spremljal Izraelce skozi puščavo v obljubljeno deželo. V tem stebru je bila božja pričujočnost. Steber nad tabernakljem priča, da je v tabernaklju pričujoč živi Bog, ki nas vodi skozi to puščavsko življenje v obljubljeno deželo. Nad tabernakljem je v zlatem ožarju trikotnik, v katerem je božje oko, ki zopet kliče vsem v spomin, da je v tabernaklju Bog pričujoč. Med umetniškimi krogi je našel načrt mnogo priznanja, gotovo bo ugajal tudi kranjskim župljanom.

Stražišče

Igra. Jugoslov. strok. zveza, skupina v Kranju, gostuje v nedeljo, dne 18. marca, ob 7. uri zvečer v Šmartinskem domu z Leskovčevu dramo iz življenja beračev „Dva bregova“. K igri, ki je imela velik uspeh in o kateri smo poročali tudi v zadnji številki, vljudno vabimo!

TRŽIČ

Občinsko gospodarstvo. O potrebi nove šole se govori že leta in leta. Sedanji šolski prostori so res neprikladni in nezadostni, posebno dekliska šola ne odgovarja sedanjim razmeram. Šele sedanji občinski odbor se je resno zavzel za zadevo in jo pričel reševati, a ne preveč srečno. — Tržiška občina tudi nima uradnega poslojja. Tudi za to ni bilo nikoli pravega interesa, a potrebno bi bilo. Pa je začel občinski odbor reševati še to vprašanje. V času najhujše krize hoče zadostiti za dva greha, ki ležita na tržiški občini iz prejšnjih let. Zadeva namreč zahteva precej denarja, poleg drugih sitnosti. Ponudila se je lepa prilika. Na sredi trga je naprodaj največje poslojje v mestu: bivša tovarna čevljev Mally-Demberger, ki ima na pročelni strani poslovne lokale in lepa stanovanja, kar bi se vse dalo preurediti v uradne prostore; na dvorišču so pa na obeh straneh veliki tovarniški prostori, kar naj bi se uredilo v deklisko osnovno šolo, pa bi ostal prostor še za marsikaj drugega. Dvorišče samo pa bi se preuredilo v živilski trg, ki sedaj na našem ozkem trgu res napotje dela. Občinski odbor je sklenil to po-

slojje kupiti in je odobril v ta namen najetje 1.500.000 Din posojila. Že pri občinski seji ni bilo soglasja, a javna kritika nastopa čedalje bolj proti taki rešitvi zlasti šolskega vprašanja. Rešitev se bo zavlekla za nekaj let, a na občini bo visela amortizacija ogromnega posojila. Bodočih občinskih gospodarjev ne čakajo ravno rožnati dnevi.

Oder v „Našem domu“. Othello je bil v splošno zadovoljnost odigran trikrat. V nedeljo je stopila na oder drugič »Roksi«, ki je s svojim neprisiljenim nastopom vse očarala. So pa bile vse vloge tako podane, kot že doigo ne. Za dan sv. Jožefa pripravlja Vincencijeva konferenca nekaj novega-modernega. Ker bo čisti donos te prireditve namenjen velikonočnemu obdarovanju revnih družin, se bo občinstvo gotovo odzvalo v obilnem številu vabilu konference. Po veliki noči se nam obeta še premijera novega dela mladega slovenskega pisatelja in pa proslava Jurčičeve 90 letnice z uprizoritvijo „Desetega brata“.

Dom na Kofcah ima poleg mnogih sončnih strani tudi eno senčno stran. Zadruga »Planinski dom« namreč, ki ga poseduje, izkazuje še precej dolga. V soboto je ta zadruga na svojem občnem zboru pregledovala svoje račune, o katerih je podal točne podatke zadružni revizor, poslan iz Ljubljane od Zveze slovenskih za'rug. Članstvo je pokazalo za ta občni zbor le pre malo zanimanja. Pri volitvah novega odbora, ki je dobil obširna pooblastila, je bilo predlaganih kar 7 list. Kakor je ta visoka številka pokazala velik interes navzočih, tako nam je na drugi strani govorila o neresnem načinu reševanja gospodarskih vprašanj. Končno sta vprašanje novega odbora rešila zastopnika podružnice SPD, ki sta imela večino glasov. Članstvo pričakuje od novega odbora, da bo osončil tudi to senčno stran naših Kofc.

KOVOR

Pojasnilo. V notici „Gorenjca“ v prejšnji številki se je očitalo g. Francu Praprotniku, bivšemu občinskemu blagajniku v občini Kovor, da ni prav sestavil letnega obračuna za leto 1931. Sedaj nam pa sporoča, da on v tistem času sploh še ni bil občinski blagajnik. Prevzel da je občinske posle namreč šele 22. maja 1932. Ta njegov popravek lojalno objavljamo.

BESNICA

Od našega kraja se redkokdaj sliši kaj v časopisih, pa naj bo široki javnosti znano, da tudi pri nas ne spimo, četudi nas kriza ni prezrla.

Za širjenje prosvete skrbi za nas Gasilska četa, katera se prav pridno giblje. Za to sezono je imela dve prireditve; na Silvestrov večer in pustno nedeljo, ki sta prav dobro uspeli. Za nedeljo 18. marca pa se pripravljata igra „Rožmarin“, delo, ki nas spominja na posledice svetovne vojne. Upamo, da jo bodo naši igralci dobro rešili.

Tudi pri nas občinskim očetom beli glave občinski proračun, ker ne vedo

Kmetijska okrajna zadruga v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Največja vnovčevalna zadruga na Gorenjskcm

Kupuje od svojih članov krompir, fižol in vse poljske pridelke po najvišjih dnevnik cenah.

Prodaja svojim članom umetna gnojila, cement, koruzo, semena, krmila, moko, motorje in vse specerijsko blago po najnižjih cenah.

Kmetovalci, bcdite člani te zadruga!

I. LEVIČNIK

URAR

KRANJ — JESENICE

Največja zaloga ur, zlatnine, srebrnine in draguljev. Krasna izbira krstnih, birmanjskih in poročnih daril.

Vsa popravila, urarska in zlatarska, se izvršujejo solidno in najceneje.

kje iskati novih virov dohodkov, ker so se zvišale potrebe radi zvečanja občine s komasacijo. Podrobneje bomo o proračunu poročali ko bo definitivno sprejet.

je vdano prenašal težko bolezen. Naj mu Bog vse zemsko trpljenje poplača. Naj počiva v miru!

PREDDVOR

Občni zbor živinorejske zadruge se je vršil zadnje nedeljo, na katerem je bil izvoljen načelnikom Valjavec Anton, tajniške posle pa je prevzel Joško Kaštrun.

90 letnico svojega rojstva je obhajala pretečeni teden gospa Leonia Günzl, sestra bivšega graščaka Gilberta Fuchsa. S ponosom večkrat pripoveduje, kako je bila nekoč v avdijenci pri papežu Leonu XIII.

Glede avtobus. prometa Kranj Jezersko bi bilo želeti, da se vozni red spremeni v toliko, da bi odhajal iz Kranja ob 9:30 ih dopoldne, kar bi bilo splošnosti, kakor tudi podjetniku v prid. Tako bi dobivali pošto že v dopoldanskih urah, medtem, ko dobivamo sedaj po dva in več dni stare časopise.

ŠENČUR

Na praznik sv. Jožefa, dne 19. marca 1934. ob 3. uri popoldne priredi župni urad v Šenčurju v cerkveni dvorani gledališko predstavo „Roza Jelodvorska“. Igra ima 7 dejanj in mnogo petja. Ves čisti dobiček dobi visoka cerkev za nakup harmonija.

NAKLO

Prostovoljna gasilna četa priredi v nedeljo dne 18. t. m. in na praznik sv. Jožefa ob 3. uri pop. v Stari šoli dramo „Beda“. Vsi prijatelji naših gasilcev vlijudno vabljeni.

V Malem Naktu je 9. marca umrl 62 letni posestnik Franc Ažman. Dolgo

GASILSKI VESTNIK

Gasilsko društvo v Kranju

Kakor smo že zadnjič poročali, je Mestna občina v Kranju votirala za Gasilsko društvo znesek Din 12.000—, ki je bil v proračunski seji tudi dovoljen. Stvarne pripombe, ki jih je napravil g. Jeglič k tem izdatkom, zlasti še k izdatku za zakusko, označuje poročilo o proračunski seji v „Slovenskem Narodu“ kot demagoške, ki jih je predsednik občine, zlasti pa še g. Rica Mayr v daljši debati dokumentarčno zavrnil. Da si bodo mogli naši bralci sami ustvariti pravo sodbo in presoditi kaj je gorostasna izmišljotina, prinesli bomo te pripombe v eni izmed prihodnjih števil, zlasti ker obljubuje tudi Slovenski Narod, da bo prinesel vse dokumentarčne podatke g. R. Mayrja.

Ker je v debati iznesel g. Mayr med drugim tudi dejstvo, da je v zadnjem času mnogo članov izstopilo iz gasilskega društva, pri čemur je navaljal celo vrsto imen in celo trdil, da je

kranjsko gospodarsko društvo organiziralo ta izstop, smo se obrnili na predsednika tega društva g. Maksa Focka, o katerem je g. Mayr navajal, da je tu di iz gasilskega društva izstopil, naj nam pojasni, kaj je na tem resnice. G Fock nam je pojasnil, da je popolnoma neresnično, da bi kranjsko gospodarsko društvo organiziralo katerikoli izstop iz kakšnega društva, nasprotno po svojih društvenih pravilih ima celo nalogo da pospešuje vsa humanitarna, kulturna in socialna stremjenja svojih članov in tedaj tudi takih društev.

Ako so tedaj izstopili v resnici mnogoštevilni člani iz gasilskega društva, imeli so gotova za to kak osebni tehten razlog, kakor ga je imel tudi on sam, ki ni izstopil letos, ampak že pred circa 6 leti. G. Fock pravi, da je razlog svojega takratnega izstopa Gasilnemu društvu pismeno naznanil in nima prav nič proti temu, ako se njegovo pismo priobči, da bode mogla javnost poznati resnične razloge njegovega izstopa.

Kmetijska okrajna zadruga r. z. z o. z. v Kranju Vabilo

na IV. redni občni zbor
Kmetijske okrajne zadruge v Kranju r. z. z o. z.,
ki se bo vršil
v ponedeljek dne 26. marca 1934 ob 9. uri
dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju.

- DNEVNI RED:**
1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in čitanje rev. poročila.
  2. Poročila načelstva in nadzorstva.
  3. Odobritev računskega zaključka za leto 1933.
  4. Volitev načelstva in nadzorstva.
  5. Sprememba pravil in razni predlogi.
  6. Slučajnosti.
- Ker je ta občni zbor zelo važen, je dolžnost, da se ga vsak član udeleži.
Člani, pokažite svojo stanovsko zavednost in pridite na občni zbor vsi do zadnjega!

Odbor Kmetijske okrajne zadruge v Kranju.
Tajnik: Ivan Zupan l. r.
Predsednik: Lovro Novak l. r.

Času odgovarjajoče Vam oči-sti in zlika Vašo obleko, snežno belo opere perilo in ovratnike v kombinacijah trvdka
FRANJO POTOČNIK
svetlolikalnica in kemično čišče-nje oblek — **Kranj**
Cene času primerne!

Pekarna pri Čadežu
nudi vsak dan in vsak čas svež kruh, domače kekse, krofe, štruklje kakor tudi raznovrstno pecivo. — Pečem tuji kruh vsak dan ob 14. uri.
Za obisk se priporoča
RUDI PLANINC, KRANJ

GOSPODARSTVO

Skupščina Zdrženja trgovcev

15. red. skupščina združ. trgovcev za srez Kranj v Kranju se vrši v petek, dne 23. marca t. l. ob 13. uri v gledališki dvorani Narodnega doma z dne. redom:

1. Volitev dveh overovateljev zapisnika. — 2. Poročilo predsednika. — 3. Računski zaključek za leto 1933. — 5. Obligatorna uvedba »Službenega glasila«. — 6. Proračun za leto 1934. — 5. Sprememba pravil. — 8. Samostojni predlogi. — 9. Slučajnosti. — Računski zaključek za leto 1933 kakor proračun za leto 1934 je bil članom razposlan, je pa tudi na vpogled v pisarni Zdrženja, kakor tudi zapisnik zadnje skupščine, ki se na tej skupščini ne bo čital. Tajniško poročilo o gospodarskem položaju našega sreza je objavljeno v okrožnici in na skupščini odpade.

Vlaganje davčnih prijav

Vsa podjetja, obrti, odnosno vse osebe, ki se bavijo s samostojnim poklicem, in vse osebe, ki so zavezane pridobitni in davku na poslovni promet morajo **do 31. marca t. l.** vložiti pr, pristojni davčni upravi prijavo o dohodku in poslovnem prometu, ki so ga dosegle iz teh poslov in opravil v poslov-nem letu 1933.

S pridobitno je obdavčen enoletni čisti dohodek, ki se dobi, — ako se od kosmatega dohodka odbijejo izdatki, — ki so potrebni za vzdrževanje podjetij, obrta ali poklica. Izdatki, ki niso v stvarni zvezi z obratom, marveč služijo za vzdrževanje davčnega zavezance, njegove obitelji in drugih oseb se ne smejo odbiti od kosmatega dobička. — V istem času je treba prijaviti tudi rentnino. Vložitelj prijave se potrdi pre jem. Opozarjamo, da je treba gornjo prijavo za pridobitno napraviti na **novih, za to prikojenih tiskovinah**. Vse prijave, ki so bile vložene zadnji čas še na starih tiskovinah, so potemtakem neveljavne in je treba napraviti novo prijavo.

BIRMANCI, ŽENINI IN NEVESTE popust za vsa darila ali popravila, ki se strokovno izvrše v prvi zlatarski delavnici na Gorenjskem

B. RANGUS, KRANJ velika izbira ur, zlatarne, srebrnarne, očal, toplomerov itd.
Kupujem staro zlato.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 50 para. Najmanjši znesek pri teh oglasih je 6 Din. — Oglas se plača pri predaji naročila. Za odgovor treba priložiti 2 Din v znamkah.

Sprejemam kruh v peko ob 8, 11, 14 in 17. rri. Cena 50 para od komada. Priporoča se Alešovec, Kranj.

Brezposelni intelektualci kupi dobro ohranjeno temno **obleko** srednje postave. Cenjene ponudbe na upravo lista pod „200—“.

Za **velikonočne praznike** se priporoča cenj. občinstvu brivski salon v Cerkljah Benar Stanko.

OTOMANE, DIVANE, MODROCE in vsa v stroko spadujoča dela, Vam nudi najceneje, ter se priporoča **Viktor Tonejč** tapetnik, v hiši g. F. Ažmana.

Pri Jazbecu
v Kranju 100
Največja trgovina z izgotovljenimi oblekami na Gorenjskem. Obleke za dečke in deklice po čudovito nizkih cenah. Zaloga manufakturnega blaga, srajce, kravat itd. - Velika zaloga **klobukov**.

Nujno bi bila potrebna prepoved uvoza krompirja v Jugoslavijo.

Kakor znamo poteče 31. marcem prepoved za uvoz krompirja. V Slavoniji, Srbiji in tudi v Dravski banovini so še velike zaloge krompirja. Ker so producenti v strahu radi uvoza tujega krompirja, polagajo svoje zaloge živini in deloma prodajo po minimalnih cenah za industrijski krompir. Vsled tega utрпи gospodarstvo veliko zgubo. Nujno je torej potrebno, da se takoj prepove vsak uvoz krompirja tudi zgodnjega, ker bo sicer cena krompirju še bolj padla in bo s tem naše gospodarstvo še bolj udarjeno.

Vrednost denarja

Jugoslovanske borze za devize so notirale dne 15. III. 1934 za	Z 28.50/100 na-plačilom Nar. banke
1 francoski frank Din 2:26	2:90
1 angleški funt „ 175—	224:87
1 ameriški dolar „ 34:15	43:88
1 italijansko lilo „ 2:94	3:77
1 češko krono „ 1:43	1:83
1 nemško marko „ 13:60	17:47
1 švicarski frank „ 11:13	14:30
1 belgijski frank „ 8—	10:28
1 holandski goldinar „ 23:10	29:68

Avstrijski šiling pa je notiral v priv. prometu Din 9:20.

Botri in botrice!

Za vaše birmance in birmanke vam nudimo letos posebno veliko izbiro blaga za fantovske in dekliške obleke. — Sukno za fantovske obleke od Din 20—35. Velika izbira svile in volnenega blaga za dekliške obleke od Din 12-35. Bogata zaloga prvovrstnega angleškega in češkega kamgarna že od 50 Din naprej. — Najmodernejše volneno blago za ženske obleke in plašče že od Din 25 naprej. Največja izbira svilenih rut na Gorejskem, se od Din 20 naprej. Preden se odločite za nakup, si oglejte našo veliko zalogo in prepričajte se o nizkih cenah!

Priporoča se vam
Logar & Kalan, Kranj
manufakturna trgovina - lastnik Srečko Vidmar

Prešernova klet

nasproti trgovine Andrašič, Vam nudi za praznike domači rofoška, nadalje črno, rdeče in belo vino od 8 do 10 Din, olivno olje, domače žganje po najnižjih cenah. Pri večjem odjemu popust.
Priporoča se **ANTON KRALJIČ**, gostilničar in trgovec z vinom v Kranju

Zgubljen je denar, ki ste ga, ako Vam obleka ni dobro napravljena. — Po najnovejši pariški modi in najceneje Vam jo naredi krojaški salon **SLABE LUDVIK, Kranj, Glav. trg 116** Sprejemališče perila v pranje in svetlolikanje ter kemično znaženje oblek za **Šimenc, Ljubljana.**

Knjigarna Ilirija Kranj
Glavni trg
priporoča nakup knjig, šolskih in pisarniških potrebščin. — Prodaja na debelo in na drobno

Usnjarska in čevljarska zadruga
Runo
r. z. z o. z. v Tržiču
priporoča sledeče **lastne** in zato **najcenejše** izdelke:
ovčine v raznih barvah
kozine za pletene sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Posetite nas!

Gorenjski delavec

Za delavski praznik sv. Jožefa izdala strokovna skupina Jugoslovan. strokovne zveze v Kranju

Škof Gregorij kranjskemu delavstvu

Delavstvo se danes, kakor že doslej desetletja, bori, da si pridobi položaj, ki je človeka, po božji podobi ustvarjenega, primeren. V to je potrebno, da ima delavec trajen, za se in za družino zadosten zaslužek, da mu je zagotovljena pomoč v slučaju brezposelnosti in končno, da je preskrbljen za starost in onemoglost. Dokler delavec tega ne doseže, ne more biti povsem zadovoljen, ne more mirno in z zaupanjem gledati v bodočnost.

Za tak položaj se bori vse delavstvo, a z različnimi sredstvi. Uspešno bo le tisto sredstvo, ki zdravi zlo pri korenini. Vse zlo, ki danes tare delavstvo, izvira iz materialističnega svetovnega naziranja. Kapitalizem in socializem (marksizem) rasteta iz iste korenine. Nobene bolezni ni mogoče ozdraviti z istim strupom, ki je bolezen povzročil. Najti se mora protisredstvo. Radi tega marksizem nikoli ne more delavstvu trajno zboljšati položaja. Saj novejša zgodovina dokazuje, da rodi marksizem samo

novi vrsto kapitalizma z drugimi ljudmi na čelu, duh pa je ostal isti, materialistični.

Naše sredstvo, s katerim bomo uspeh gotovo dosegli, je dosledno krščanstvo v duhu evangelija. Dobro se zavedamo, kako težavna in dolgotrajna naloga nas čaka, skoro kakor apostole ob začetku cerkve. Najprej moramo svoje miselnosti in svoje življenje urediti čim boljše po evangeljskem nauku, potem pa moramo z besedo in z zgledom vplivati na vso okolico, da se dejansko pokristjani naš sodelavec in naš delodajalec. Kdo dvomi, da je to težko delo? A naše zaupanje ne sloni samo na naši človeški slabosti, ampak še bolj na božji moči in vplivu njegove milosti, ki naše napore spremlja. — Zaradi tega pa upamo na končen uspeh in gremo s to trdno vero in zaupanjem na delo, ki ga bo Bog blagoslovil.

V Ljubljani, 8. marca 1935.

Dr. Gregorij Rožman, škof.

Srečko Zumer, preds. JSZ:

Delavstvo, zavedaj se svoje naloge v bodočnosti!

Večkrat čitamo v časopisih, da pripada delavstvu bodočnost in da je ono kovač bodočega blagostanja človeške družbe.

Resnice in važnosti teh besed pa se mora pred vsem zavedati delavstvo samo, ker le tedaj bo res postalo to, česar bodočnost od njega pričakuje. Nihče drugi ne more pripeljati človeštva iz kaosa spet k sreči in zadovoljstvu kot edino le del. sloji. Napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, jeza, lenoba, ki so gonilna sila sedanjega časa, so spremljevalci kapitalističnega družabnega reda. Ni ljubezni, ne bratstva, ne usmiljenja, ne pravice razen pri tistih, ki trpe krivico.

Zrtev tega strašnega pustošenja človeških src je naravno delavstvo. Nima ne posestva, ne premoženja, odvisno je dan za dnem od svojih izkoriščevalcev in le od dneva do dneva ohranja svoje borbno življenje, ki se marsikomu v skrajnem obupu zagreni. Toda delavec ima silno moč v svoji zavesti, da je človek prav tako kot vsak drugi. V tej svoji zavesti, ki korenini v večnih resnicah, se prerajeno v svojih srcih, prosto vsake kapitalistične omame, dviguje in zahteva drag družaben red, ki bo slonel na ljubezni in pravici.

Pri tem svojem velikem ustvarjanju novega družabnega reda, ki se stvarno odraža v vsakodnevnem boju v Jugoslovanski strokovni zvezi, ne smemo poznati kakih kompromisov z otroki preteklosti, ampak moramo imeti pred očmi edino le novo stavbo, na katero moramo in bomo doprinesli svoje žrtve. Veliko vzbuja naše delo nejevolje, jeze, sovraštva, obrekovanja in maščevanja v stari človeški družbi, toda vse to ne sme motiti zidarjev bodočnosti. S pogledom, uprtim edino le v bodočnost, moramo kovati novo življenje, sloneče na pravici.

Naše krščansko socialistično delavstvo ima tu svojo veliko nalogo in nujno smo pozvani, da pokažemo, kaj zmoremo in koliko veljamo. Po svojih načelih, ki temeljijo v Kristusu, imamo vse pogoje, da to svojo nalogo izvršimo v polni meri. V zavesti, da je človek otrok božji in ima kot tak vso pravico do dostojnega življenja, imamo oni silni motor, ki nas neprestano sili k delu in nam ne pusti nobenega odmora. S

svojim delom bomo izvajali človeški družbi pravico od spodaj navzgor, najprej prizadetemu delavstvu. Z zadovoljstvom v delavskih vrstah se bo zopet povrnilo blagostanje tudi v kmetijske in obrtniške vrste, katerega bodo črpali iz delavstva, ne pa od zgoraj iz kapitalizma, ki je z delavstvom vred ugonobil tudi nje.

Naše delavstvo vrši to veliko nalogo že od časa, ko je dr. Krek vrgel med Slovence idejo delavske organizacije. Ni delo v preteklosti dozorevalo tako, kakor bi moralo. Preveč je imelo na delavstvo vpliv meščanstvo, ki ga je odvracalo na vse načine od udejstvovanja v njegovi lastni delavski organizaciji. Toda čas je močnejši kot pa so mnenja meščanstva o delavski organizaciji in njenem pomenu. Delavstvo čas razume in gre preko vseh nazadnjakov s svojim delom na dnevni red in vrši svoje poslanstvo v polni meri. Želimo le, da nas pred vsem delavstvo prav razume, se nam pridruži in z nami vred bije ramo ob ramo boj za pravico, za novo človeško družbo, v kateri bo spet sreča in zadovoljnost.

Jože Gostinčar:

Dr. Janez Ev. Krek

Pisati ali govoriti o dr. Janezu Evangelistu Kreku ni posebno lahka naloga. Dr. Krek je tako splošen in njegovo delo tako veliko in raznoliko, da ga nihče ne more dostojno pomenu in velikosti pravilno opisati. Dr. Krek je bil za naš narod neka posebnost, neki genialni duh gospodarske in moralne vseidnosti in spoznanja socialnih potreb in pripomočkov.

Krek se je rodil dne 27. nov. 1865 pri Sv. Gregorju na Dolenjskem, kjer je bil njegov oče učitelj.

Temu dečku rojenice niso nasule v zibelko in na življenjsko pot cvetic lahkega in udobnega življenja. Le rojenica Modrica ga je obsula z genialnostjo spoznanja družabno gospodarskih potreb in moralno gospodarskih pripomočkov. Pri Sv. Gregorju sta se rodili očetu Valentinu še dve hčerki: Zofka in Cilka. Pozneje je bil Valentin Krek na lastno prošnjo premeščen v Komendo. Učiteljske

plače je imel letno 173 gl. 53 kr., družina je štela osem članov.

Iz navedenega lahko umevamo, da je bila Krekova mladost obdarovana z vsemi „dobrotami“ proletarca. Ni dvojbe, da je že v mladih letih v težki preskušnji sebi postavil vsesplošno vprašanje: Zakaj je tako? Na to vprašanje mu je dal odgovor njegovo genialno razumevanje nesrečnega kapitalističnega gospodarstva. Tu je videl na eni strani žuljave roke, potne obraze, od truda izmučena telesa in od skrbi zmedene duše delavcev, kmetov in obrtnikov. Ti ljudje so ob težkem delu trpeli splošno pomanjkanje in lakoto. Na drugi strani je pa opazil nekaj ljudi, ki so brez truda uživali sadove dela siromašnih delavnih stanov. Videl je, da se ob trudu delavnega ljudstva pasejo gotovi ljudje v izobilju vsega pozemeljskega naslajanja, ljudstvo samo pa silo trpi. Tu je črpal Krek ono silo, s katero je pozneje oral med Slovenci socialno ledino. Dr. Krek je bil našemu narodu genij, ki je ljudstvu pokazal pot iz kapitalističnega gospodarstva. Bil je genij ljubezni do naroda, ki mu je prinesel in podaril sredstva za novo socialno in zato v resnici narodno gospodarstvo.

Kaj bi bilo danes pri nas z delavskim vprašanjem, da ni bilo Kreka? Socialna demokracija bi tega nikdar ne bila razvila tako, kakor je razvito danes. Kje bi bilo kmetijsko, delavsko in obrtno-rokodelsko ter kreditno združništvo? To je

JUGOSLOVAN. STROKOVNA ZVEZA V KRANJU

priredi na praznik sv. Jožefa 19. marca 1934 v Kranju

delavski dan

Spored:

Ob 8 v župni cerkvi sv. maša z delavskim govorom (tov. dr. Pavel Simončič)

Ob 9 v dvorani Ljudskega doma delavsko zborovanje. Govori dr. Albin Šmajd in zastopnik centrale JSZ.

Ob pol 16 v Ljudskem domu slavnostna delavska predstava socialne drame „Boštjan iz predmestja“. — Izvajajo člani JSZ. Krstna predstava, prvič v slovenščini!

Delavci in delavke, pridite na sv. Jožefa v Kranj, da skupno z ostalimi delavstvom manifestirate svojo zavednost in pripravljenost, boriti se za svoje pravice! V naše vrste spada tudi mali človek s kmetov in obrtnik ter nameščeneec, ki ga današnje razmere prav tako tlačijo, da se z nami vred bori za boljši kruh!

odmora. Brez dela Kreka ni bilo dobiti. Sedeč v svoji sobi je pisal za liste o raznih panogah socialnega vprašanja ali pa je študiral in razmišljal o spopolnitvi že ustanovljenega. Saj je pa njegova genialna pridnost prinesla slovenskemu ljudstvu toliko koristnega, da se moramo vprašati: Da li je to mogoče?

Bil je leta 1894. ustanovitelj delavskega društva „Slovensko katol. delavsko društvo v Ljubljani“, iz katerega je izšla sedanja Kršč. soc. delavska organizacija in smelo trdim, da v večji meri tudi razne druge organizacije. — S Krekovo vztrajnostjo in pomočjo je bila ustanovljena 1897 l. „Slovenska kršč. socialna delavska zveza“, ki se je spremenila kasneje v „Kršč. socialno zvezo“ kot matico prosvetnih društev. Dr. Krek je pred vsem mislil na mladino, zato je za mlade fante ustanovil „Poučno in zabavno delavsko društvo“. Dalje je Krek poklical v življenje „Katoliško društvo za delavke“, kateremu je bil dolgo vrsto let predsednik župnik Rozman pri sv. Jakobu v Ljubljani. Krekova zamisel je bila tudi „Podporno društvo tobačnih delavcev“, ki je štelo nad 1600 članov. Sodeloval je Krek tudi pri ustanovitvi „Prvega ljublj. delavskega konzumnega društva“, in „Slovenskega delavskega stavbnega društva“, ki je postavilo delavcem lepo število domov. V vseh navedenih društvih je Krek sodeloval z predavanji in nasveti; pri Kršč. socialni zvezi in del. stavbnem društvu pa tudi kot odbornik in predsednik. Tudi Jugosl. strokovna zveza je zamisel Kreka.

Dr. Krek je veliko mislil tudi na organizacijo obrtnikov, ali to je trd oreh. Obrtniški lahkoumni podedovani „ponos“ je vključ vsem poskusom preprečiti obrtniške organizacije. — Tedaj so bili še napol dobri časi, rokodelski obrtniki pa še niso čutili potrebe organizirane skupne obrambe.

Koliko je storil dr. Krek na prosvetnem polju, ki mu je bilo zenica v očesu, ne bo nikdar odkrito. Večer na večer je imel predavanja, socialni pouk, seje, razne sprejeme sodelavcev; pisal je članke za razne liste in razprave za strokovne in leposlovne liste. Nedeljo za nedeljo in v praznikih je imel politične shode in po društvih predavanja o pomenu obstoječih organizacij in potrebi novih. Pri tem pa je bil vedno dobre volje, vedno razpoložen za šalo in koristno delo. Do revežev je bil usmiljen in radodaren. Razdal je vse kar ni imel na sebi, tako, da sam ni imel kaj

Ustanovitelj JSZ dr. Janez Evangelist Krek.

Če rabite lepih, okusnih pletenin, pridite pogledat k nam!

Največjo izbiro modnih pletenin za dame, gospode in deco la stnega izdelka v prznano lepi izvedbi Vam nudi ugodno

Pomladne novosti!

prva kranjska pletilnica

Ogrizek Kranj

na Roženvenskem klancu v lastni trgovini
Podružnica trgovine na Stari pošti
Obleke in druge novitete tudi po meri!

Gostilna „Ljubelj“

nudi cenjenim turistom in potnikom vsak čas topla in mrzla jedila kakor tudi pristna vina po najnižjih cenah.

Priporoča se
ANA ŽAGAR, gostilna, TRŽIČ
Tujske sobe Točna postrežba

Nikjer ne boste za velikonočne praznike tako postreženi, kot pri znani tvrdki

I. JERŠIN, KRANJ

Nudi vam prvovrstno prekajeno meso, šunke, vratove, kare, rebrea itd. kakor tudi sveže meso pitanih volov, prašičev in telet po zmerno nizkih cenah. Priporočam se!

Če pridete v Loko,

obiščite staroznano pekarno in prvovrstno slaščičarno

VIKTOR ŽUŽEK

Za turiste dober domači kruh. Naša specialiteta: los'e preste. Velika izbira tort in drugih sladčic.

Janko Rant Kranj

Trgovina z deželnimi pridelki in mešanim blagom. Spirit in žganje v odprtih in zaprtih steklenicah. — Na drobno in na debelo.

Telefonšt. 65 — Brzjavni: RANT KRANJ

Kmetovalci!

Kakovost vaših pridelkov izboljšate z uporabo superfosfata znamke HRASTNIK, ki ga proizvaja domača

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d., Hrastnik.

Vaša obutev za **veliko noč** čevlji znamke

„Jadran“

Cene ponovno znižane! Oglejte si naše najnovejše modele! Bogata izbira vseh vrst čevljev za **birmance**. — Podružnice: Kranj - Gl. trg, Kamnik, Jesenice, Ljubljana

Jadransko-posavska čevljarna, Kranj

ZA VELIKO NOČ

moške srajce - kravate - nogavice - naramnice - ovratniki - čevlji
damsko svileno perilo - nogavice - rokavice - torbice - šali - čevlji

Moške srajce:

Delavske z ovratnikom Din 20⁻, boljše Din 24⁻, fine bele pisane Din 26⁻
Bele brez ovratnika Din 33⁻, boljše Din 40⁻, najfinejše Din 49⁻
Boljše: 1 ovratnik, dvoj. manšete Din 39⁻, gladke popelinaste, 2 ovratnika Din 55⁻
Fine iz svil. popelina, 2 ovrat., črtasti vzorci Din 65⁻, 75⁻
Krasne iz pravih angleških popelinov od Din 90⁻ do 180⁻
Sportne z žepi in samoveznico Din 30⁻, 48⁻, 54⁻
Najfinejše, mrežasto tkane, vzorčaste Din 120⁻

IZREDNA PRILIKA! 300 srajc iz finega popelina in cefirja z 2 ovrat., dvojnimi manšetami, lepi vzorci, radi opustitve kvalitet samo po Din 65⁻

Spodnje hlače: delavske, dolge, gladke Din 13⁻; črtaste Din 18⁻, 22⁻; fine bele s portami, dolge Din 30⁻, 36⁻; kratke Din 22⁻, 26⁻

Kravate: svilene, v lepih vzorcih Din 10⁻, 12⁻, 15⁻, 25⁻, 30⁻, 35⁻

Naramnice: že po Din 10⁻, 15⁻, 20⁻, 25⁻

Nogavice: gladke enobarvne Din 3⁻, 5⁻; melirane Din 6⁻, 8⁻; vzorčaste, s svilo mešane Din 7⁻, 9⁻; iz najfinejšega flora Din 12⁻

Damske nogavice: za delavnik, črtaste Din 6 50, 7 50; s svilo 9 50, 17⁻; iz dobrega flora Din 8⁻, 10⁻, 15⁻, 18⁻, 25⁻
svilene, moderne Din 10⁻, 18⁻, 24⁻, 27⁻, 35⁻; UF Din 48⁻, 51⁻

Damske rokavice: rumene ali barvaste, modne Din 10⁻, 15⁻, 18⁻

Damsko svileno perilo: Kombineže Din 35⁻, 45⁻, 55⁻; svilene reform hlačke, vse številke Din 18⁻, 25⁻

Kupujte samo čevlje domačega izdelka!

Ivan Savnik - Kranj

jati... Ni mogoče popisati zla in strahot in prekletstva, ki ga nosi s seboj strašni mamonizem. Neskončna falanga proletariata, pomanjkanje stanovanj, omejevanje rojstev, neznosni davki, večno medsebojno nezaupanje, medsebojno oboroževanje, to so vse posledice mamonističnega gospodarstva. Poudarjamo: kapitalistični gospodarski red ni sam v sebi nemoralen in zato obsojen vreden. Obsojanja je vreden tedaj, kadar delavca samo izkoristi in ga sebi zaslužni. Zavreči in obsoditi moramo oni kapitalistični gospod. red, ki napravi čimvečji profit za edini cilj svojega obstoja, ki zavrže človeško dostojanstvo, ki tepta pravico in ljubezen. Obsodbe je vreden oni kapitalistični gospodarski red, ki zaslužni vsi, delavca, ljudstvo, družbo, državo, in

stremi za brezmejno močjo. To je oni grozni mamonizem, ki so ga delavske množice že stokrat in stokrat preklele. To je oni kapitalistični gospodarski red, ki ne mara upoštevati socialnih zakonov, ki so bili dani v obrambo delavstva, in se takim zakonom posmehuje. To je oni brezsrčni kapitalizem, ki ne pozna nobene vesti, ki hoče iz gospodarstva izriniti človeške in božje zapovedi, da more sam čimbolj nemoralno živeti. To je oni brezsrčni kapitalizem, ki hoče izločiti iz gospodarskega življenja vero in moralo in s tem seveda vsako pravico in ljubezen.

Ali naj delavstvo to brezsrčno početje mamonizma gleda le od strani? Delavčeva sveta pravica in dolžnost je, da se strokovno organizira in se bojuje proti pogovskemu mamonizmu. Zaradi tega: Le vkup, le vkup, uboga gmajnal!

Jugoslovanska strokovna zveza v Kranju

J. S. Z. v Kranju do lanskega leta ni obstajala. Ob volitvah v Del. zbornico je delavstvo krščanskega svetovnega naziranja svojo strokovno organizacijo bridko pogrešalo. Rezultat volitev je to jasno pokazal. JSZ je dobila le malenkosten odstotek glasov. Vse drugo je bilo rdeče in deloma tudi plavo. Kljub temu pa, da je bil Kranj skoraj 100% rdeč, so bile delavske razmere obupne in prav nikakih izgledov ni bilo za izboljšanje.

Pred vsem ti razlogi so napotili nekatere delavce in prijatelje delavstva, da so začeli misliti na ustanovitev svoje krščanske strokovne organizacije, to pa pred vsem zato, da se krščansko misleče delavstvo organizira v svojo organizacijo in da se končno vendar začne resno delo za izboljšanje delavskega položaja.

Prvi sestanek JSZ se je vršil 19. nov. 1933. Udeležili so se ga delavci, po številu 32, zastopnik JSZ tov. Lombardo, urednik Slovenca Fr. Terseglav in dr. Anton Megušar iz Kranja. Tedaj je bil storjen prvi resni korak za izvedbo JSZ v Kranju. Organizacija pa tedaj še ni bila pravno potrjena. Šele po preteku pol leta je oblast organizacijo potrdila.

Pravo strokovno delo se je začelo z ustanovnim občnim zborom dne 29. marca 1934. Organizacija je tedaj štela okoli 60 članov. Ti fantje in dekleta so tako tvorili temelj razvoju JSZ v Kranju.

Prvi korak k resnemu strokovnemu delu pa je bil narejen na odborovi seji 21. julija. Tedaj smo zvedeli o nameravanem znižanju plač delavkam v tovarni Ika v Kranju. Delavke so se vabilu JSZ odzvale in se udeležile sestanka v Del. domu, kjer so se v svrhu obrambe svojih pravic sklenile celokupno organizirati. Takoj naslednji dan so stopile v „divji“ štrajk, ker jim je tovarnar razglasil znižanje akordnih postavk. Tri dni je tovarna stala. Delavke so se v tem času organizirale. JSZ je s pomočjo srezkega načelstva zadevo začasno rešila in delavkam zagotovila še 14 dnevno neznižano plačo. V tem času naj bi se pa vodila pogajanja za končno rešitev. Ker v določenem času ni bilo uspešnega zaključka pogajanj, posebno še, ker je JSZ v imenu delavstva predložila osnutek kolektivne pogodbe, ki naj delavstvu zagotovi primerne plače in uredi delavno razmerje, je sresko načelstvo predlagalo rok za sklenitev kolektivne pogodbe do 15. septembra. Na ta dogovor so pristali in ga podpisali podjetje, Zveza industrijcev, Del. zbornica in Inspekcija dela. JSZ kot zastopnica delavstva dogovora ni podpisala, ker se ji je zdel zaradi konca sezone predolg. V tem času do 15. septembra so se vršila pogajanja, ki pa zaradi odpora podjetja niso imele uspeha. Podjetniku se je posrečilo pogajanja zavleči in tako je prišel 15. september in kolektivne pogodbe še ni bilo. Delavke so z nestrpnostjo zasedovale ves potek pogajanj in v razburjenju zaradi podjetnikovega izmikanja in zavlačevanja zahtevale krepkejših sredstev za doseg svojih pravic. Na sestanku 15. septembra jim je org. referent za Iko sporočil o brezuspešnosti pogajanj. Nato so se delavke odločile za stavko, ki so jo začele dne 17. septembra.

Zdaj je nastopil čas trdega dela in velike požrtvovalnosti za člane JSZ v Kranju. Treba je bilo stavkujoče delavke finančno podpreti, da se jim zaradi pomanjkanja dela ne bo treba ukloniti. Kranjska JSZ je dala vse svoje prihranke, pomagala je centrala in končno so še

člani nabirali podporo po Kranju, tako da so delavke dobile 7064 Din podpore. — Stavka je trajala dva tedna in pol. Sredi drugega tedna je postal položaj nevaren. Podjetje je ostalo trdo. delavke so začele obupavati nad uspehom. In zgodilo se je tisto sredo, da je šlo nekaj delavk prosit podjetnika, naj jih sprejme nazaj. Štrajk se je pričel lomiti. Podjetje je pričakovalo, da bodo delavke čez dan ali dva na kolenih, „prijatelji“ delavstva so razglasili, da bo drugi dan štrajk zlomljen. To nevarno situacijo so rešile zavedne delavke, ki so še delale v podjetju. V četrtek je še 9 delavk zapustilo delo in s tem je bil uspeh štrajka zagotovljen. Šele s tistim dnem je podjetje spoznalo, da močni volji organiziranega delavstva ne bo kos in da se bo le treba na kak način poravnati.

Sklicana so bila zadnja pogajanja. Bila so zelo napeta in burna in končno je le podjetje podpisalo dogovor, s katerim zagotavlja delavstvu do 31. decembra 1934 nove plače, ki so bile v celoti — namesto prvotnega nameravanega znižanja — bile zvišane za 6 do 7 odstotkov. V dogovoru se je podjetje tudi obvezalo, da ne bo proti delavkam izvajalo nobenih kvarnih posledic.

Tako je bila borba delavk zaključena s precejšnjim, dasi ne popolnim uspehom. Kolektivne pogodbe niso dosegle, ker se je sezona tedaj že bližala koncu in ker je podružnica Ika v Kamni gorici s svojim delom kranjskim delavkam zelo otežkočala položaj. Na ta način je imel podjetnik veliko ugodnejši položaj.

Tovarna „Ika“ pomeni za kranjsko JSZ ognjeniški krst na polju strokovnega dela. Organizirano delavstvo je tedaj res občudovanja vredno nastopilo za svoje pravice in se ni ustrašilo najhujše reakcije. Ugotavljamo tudi, da je bil to prvi štrajk v Kranju, ki se je uspešno končal, dočim so bili prejšnji, ki so jih vodili rdeči, zlomljeni. — Prav s to junaško borbo delavk je kranjsko delavstvo dobilo upanje na boljše čase in zaupanje v strokovno organizacijo, ki ga je zaradi nedelavske politike rdečih in plavih že skoraj popolnoma izgubilo.

Še nekaj je ob tej priliki spoznalo kranjsko delavstvo: V času, ko so bile delavke v Ika v najhujšem boju proti kapitalu in ko je uspeh nihal sem in tja, so jim padli v hrbet plavi in rdeči. Doživeli smo tako nečastne napade s strani teh dveh organizacij, da bodo za vedno napisani kot črna, sramotna stran kranjskega delavskega gibanja. Kdor se hoče o tem prepričati, naj vzame v roke tedanje številke „Delavca“ in „Delavske politike“ in videl bo, da niti kapitalistični tisk ni nikdar tako nečastno napadal strokovnih organizacij in delavstva, ki se bori za svoje osnovne pravice. Prav zaradi takega nedelavskega ravnanja se je kranjsko delavstvo začelo obračati od plavih in rdečih in vstopati v vrste JSZ, kjer edino vidi pošteno, brezkompromisno in požrtvovalno delo za delavske pravice.

Drugo važno delo kranjske JSZ je bilo prirejanje sestankov in organiziranje delavstva na deželi in po tovarnah. Sestankov smo imeli nad 100. Prav tako se je dvigalo število članstva. V času najhujših borb v Ika je naraslo na 400 članov, danes ga je pa že čez 600.

Sestanki so bili prav zanimivi. Večkrat smo naleteli na zagovornike drugih strokovnih organizacij, večinoma pa smo spoznali, da je glavna ovira delavski zavednosti brezbriznost de-

lavstva in obup nad slehernim zboljšanjem položaja. Temu je krivo to, ker so delavske organizacije v Kranju doslej mislile, da je dovolj, da delavci od časa do časa slišijo navdušen demagoški govor proti debelim kapitalistom in farjem in da ob volitvah oddajo svoje glasove za nje — drugo pa so puščale v nemar. Tako je delavstvo prišlo do prepričanja, da vse organiziranje nič ne pomaga in da je sploh ves napor zastoj, kvečjemu so pričakovali, da ga bodo delavske organizacije izdajale in izrabljale v razne politične namene.

Posebno zanimiv je bil delavski sestanek v Predosljah, katerega so se v pretežni meri udeležili kranjski marksisti. V zgodnjem jutru so romali z voditelji na čelu iz Kranja v Predoslje, da bi od kranjskega delavstva odvrnili pretečo „belo“ nevarnost. Na sestanku se je vnela zanimiva debata o delu in nedelu strokovnih organizacij, posebno rdeče, in o idejnih smericah rdečih. Rdeči so tajili Marksove nauke in njihovo izvajanje, dočim belim niso mogli dokazati niti ene črne pike. To je bilo prvo srečanje z rdečimi, ki so pa odšli s sestanka z velikim moralnim porazom. — Spet smo se na drugih sestankih srečali s plavimi. S svojim nastopom so se pa vedno le osramotili in izgubili še tisto peščico simpatije, ki so jo med delavstvom imeli. Jasno smo pa videli že ob volitvah v Delavsko zbornico in tudi pozneje, da jim ni za dobrobit delavstva, ampak da med delavstvom le delajo razdor. Tako ima kapital lahko pot s svojo reakcijo proti delavskemu pokretu. K raznim njihovim praksam se bomo še ob priliki povrnili...

Z novim letom je prišel boj za volitve obratnih zaupnikov. Jugoslovanska strokovna zveza je postavila svoje kandidatne liste v tovarnah Jugobruna, Jugočeska, Tekstilindus, Zabret in v tiskarni Tiskovnega društva.

Posebno zanimivo so bile volitve v Jugobruni. Zadnji trenotek so razveljavili zaradi nekaterih nepravilnosti našo listo in niso dali potrebnega časa za popravek. Na ta način sta ostali samo listi plavih in rdečih. Volitve so se vršile prav burno. Večina delavstva JSZ sploh ni šla volit, ostali pa so glasovali neveljavno. Tako se je zgodilo, da se rdeči dobili pri čez 1000 volivnih upravičenih okoli 400 glasov in s tem 13 zaupnikov, plavi s 100 glasovi 3 zaupnike, neveljavnih glasov pa je bilo 150. Na ta način je ostala večina delavstva brez svojih zastopnikov pri podjetju. Delavstvo je vložilo proti volitvam pritožbo na Inspekcijo dela zaradi raznih nepravilnosti pri volivnem postopku. Rešitve še ni bilo, ker se še vedno vrši preiskava.

Volitve v Jugočeski so pokazale pravo sliko. Od lanskih 15 so rdeči letos dobili samo 6 zaupnikov, beli šest, plavi pa tri.

V Tekstilindusu je ravnatelj Delav. zbornice Kopač kljub temu, da smo mi vložili volivni odbor za izvedbo volitev v dogoru s podjetnikom zmažil skupaj nekako kompromisno listo vseh treh organizacij, dočim bi bil volivni izid po-

polnoma drugačen. Delavstvo v take zbrantane zaupnike nima zaupanja, zato jih tudi ne priznava in nimajo prav nobenega pomena v tovarni.

V tovarni Intex so bile volitve izvršene na prav originalen način v nasprotju z vsemi tozadevnimi zakonitimi predpisi. Delavstvo je proti novim zaupnikom naravnost sovražno razpoloženo.

V tovarni Zabret v Britofu smo dobili 2 zaupnika in v Tiskovnem društvu enega.

Te volitve so nam pokazale šele pravo sliko našega dela v preteklem letu. Lansko leto ob volitvah v Delavsko zbornico je bil Kranj skoraj 100 odstotno rdeč, letos ob volitvah obratnih zaupnikov, pa vidimo, da se je teh 100 odstotkov znižalo že na 30 odstotkov. To je čisto razumljivo. Za rdeče je doslej glasovala le nezavedna delavska množica, ki je verjela lepim geslom rdečih sodrugov, letos pa je JSZ že toliko dvignila delavsko zavednost, da zna delavstvo že samo misliti in presoditi, komu naj odda svoje glasove. Delavstvo sodi organizacije po delu. Zato bodo izginile vse organizacije, ki zaradi svoje pogrešene taktike in prakse delavstvu samo škodujejo. Obdržala se bo le tista organizacija, ki dela požrtvovalno, nesebično in pošteno za izboljšanje delavskega položaja. Ta ugotovitev velja za vse organizacije.

Po volitvah se je začelo v večjem obsegu organizirati tudi lesno delavstvo v Kokriški dolini. Delavci so sami prosili JSZ, naj jih sprejme v svoje vrste in jim pomaga do boljšega položaja. Danes ima kranjska JSZ močno organizacijo v Kokri in na Jezerskem.

JSZ pa se je na razen na strokovnem udeleževanju tudi na prosvetnem polju. Imela je lasten dramatični odsek. V preteklem letu je priredila več iger, s katerimi je tudi gostovala po drugih krajih. Večkrat smo imeli zanimiva delavska predavanja in filme. Strokovna organizacija mora skrbeti tudi za prosvetno izobrazbo delavstva. V bodoče bo za to skrbel posebno Mladinska zveza JSZ, ki jo bodo ustanovili 19. marca, in katere pravila obsegajo v najširši meri vse potrebno za delavsko duševno in telesno vzgojo.

Če pogledamo danes na delo JSZ v preteklem letu, moramo priznati, da je storila mnogo. Pri tem pa ne smemo pozabiti na velikansko polje strokovnega dela, ki nas čaka. Komaj dobrih 10 odstotkov kranjskega delavstva imamo organiziranega. Čaka nas še ogromno delo, da bo vseh 5000 kranjskih delavcev spoznalo, da je le v močni delavski organizaciji njihova rešitev. Kljub temu pa ne smemo obupati. Če bomo delali požrtvovalno in nesebično, bo uspeh gotov. V naše vrste pa vabimo vse dobro misleče delavstvo, da se homo ramo ob rami borili za boljši delavski položaj, dokler tudi našemu kranjskemu delavstvu ne zasije sonce lepših dni in srečnejšega življenja.

Tone Fajfar.

Delavski mladini

Premnogokrat se sliši in ponavlja izrek: „Mladina je up in cvet naroda!“ Ta izrek velja tudi zate, delavska mladina, ki že sedaj v mladih letih trpiš in vidiš ter okušaš vso strašno in trpko borbo življenja. Ti si up in cvet svojega stanu. Mnogokje smo odrinjeni in zapostavljeni radi nizkega stanu, toda živeti moramo v živi zavesti, da smo tudi mi ljudje, da imamo svoje poslanstvo, ki ni nič manjše ali važnejše od drugih, ki ne poznajo borb in trpljenja življenja, in da smo z vsemi enakopravni po božji in človeški postavi.

Ko smo to ugotovili je treba ugotoviti še to, ali se zavedamo svojega poslanstva in nalog, ki nas čakajo. Odgovor ni težak, a tembolj žalosten. Mogoče še ne vidimo tega, toda človeku, ki se poglubi od časa do časa vase in gleda v preteklost in vidi sedanost, s tem pa primerja naše zadržanje, z bridkostjo ugotovi, da imamo mnogo nerešenih vprašanj in težkih nalog, ki

čakajo naše rešitve in zahtevajo mnogo truda in nesebičnega dela v duhu krščanskega evangelija in borbenosti.

Sliši se, da je svet zmaterializiran; ne zanima se za duhovne stvari, vera mu je odveč, idealni so mu tuji, idealist prežet z vero mu je bedak. Ti ljudje vidijo rešitev in zadovoljstvo samo v uživanju vsega, kar jim svet nudi. Za bodočnost nimajo posebnih skrbi, ampak gledajo le v sedanost. — Premislimo, če ni tudi z nami tako. Zopet moramo reči, da smo igrača tega modernega sveta, ki nas je zajel s svojim valom. Ne vidimo, da se za stvari, ki bi nam edino mogle koristiti, ki bi imele trajno vrednost, ki so življenjskega pomena in ki nam edine morejo zboljšati sedanji položaj, ki ni sončen in mehek, ampak krut in trd, da se za te stvari niti nismo zanimali. Stopamo z življenjsko viro nepravilni, neodporni in vsi zavetovani v užitek, ki so nam v pogubo in propast. Teško je včasih govoriti mlademu človeku resne stvari, toda pisec teh vrstic je sam mlad

ALBIN JAZBEC

konfekcijska trgovina

KRANJ

FOTO-ATELJE

JANKO KRAMAR

KRANJ - PREŠERNOVA UL.

fotografira prvovrstno in po zmernih cenah, izdeluje amaterska dela in ostalo.

Za nakup manufakturnega blaga se priporoča

MIHA OSREDKAR

KRANJ, MESTNI TRG

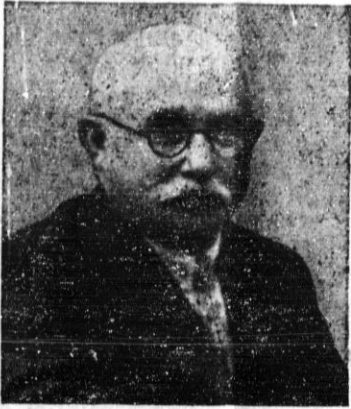

Podpiral je treznostno gibanje in je sam postal vzdržnik (abstinenti). Videl je nesrečo pijančevanja in si je mnogo prizadejal za odpravo pijanstva.

Dr. Krek je bil velik domoljub, iskren Slovenec in odkrit Slovan, toda ne v poganskem smislu. Majniška deklaracija je bila njegova zamisel, ki jo je formaliziral Jugoslav. klub v državnem zboru na Dunaju. Kot poslanec je v državnem zboru vršil vestno svojo dolžnost. Bil je spoštovan in upoštevan pri vseh strankah.

Dr. Krek je v kranjskem deželnem zboru izgovoril krilatico: „Od Triglava do Egejskega morja prebiva en slovenski narod“. S tem je jasno pokazal v bodočnost. Njegova zadnja pot v Zagreb in Split je veljala Jugoslaviji. Krek ni bil kolebar, bil je mož spoznanja in krepke volje. Zmučen in smrtno bolan je prišel iz Dalmacije v Št. Janž na Dolenskem k prijatelju župniku Ludoviku Bajcu, kjer je zapuščen od prijateljev, umrl dne 8. oktobra 1917 l. Letos 27. nov. bo 70letni rojstni dan dr. Kreka, narodovega učitelja, borca in agitatorja za srečo slovenskega ljudstva.

Minister n. r. Jože Gostinčar, predsednik JSZ.

Janez Pestotnik:

Cilji in pota krščanskega socializma

Vsaka ideja in vsako gibanje ima svoje nasprotnike, tako jih ima tudi krščanski socializem.

Nasprotniki krščanskega socializma delimo v dve vrsti. Prvi ga sovražijo in mu nasprotujejo, ker se boje za svoje imetje, za svoj boljši socialni položaj, ki ga imajo v današnjem družabnem redu. Ti se ne bodo nikdar sprijaznili z idejami, ki jih zastopa krščanski socializem, pač pa bodo vselej in povsod delali na to, da se ideje, ki stremijo za tem, da se današnji kapitalistični družabni red spremeni v socialnega, v kali zaduše. Nešteto primerov nam dokazuje, da kjerkoli se delavstvo zave svojih pravic, povsod naleti od podjetnikov na najhujši odpor. Vsak pokret, vsaka akcija zavednega delavstva rodi reakcijo v kapitalističnih vrstah. Na vse mogoče načine pritiskajo na zavedno delavstvo in večkrat se podjetniku posreči na ta način zanesti med delavstvo malodušnost in nesložnost.

To so ljudje, ki se ne bodo nikdar sprijaznili s kakim socialnim gibanjem. Njim ni mar, kaj uči pamet in kaj terja socialna pravičnost. — Materialistični liberalizem je zavrgel vero v Boga, obrnil vso pozornost ljudi na čim lažje pridobivanje dobička na škodo drugih ter s tem pripravil tla sedanjemu kapitalističnemu družabnemu redu. Zato smemo materialistično naziranje označiti kot eno najbolj splošnih in najglobljih ran današnje družbe.

Drugi nasprotniki krščanskega socializma se dobijo v delavskih vrstah. Pred vsem so to pripadniki Marksovih idej. Priznavajo, da je današnja kapitalistična buržujska družba gnala do jedra. Mislijo pa, da nosi kapitalistični gospodarski in družabni red že sam v sebi kal neizogibnega propada. Oče materialističnega socializma, Karl Marx, je zatajil vero v Boga in nadnaravno življenje. On uči, da se mora človek boriti samo za dobrine tega sveta, ne priznava nad seboj Boga, posmrtnega življenja niti ne omenja. Zato marksizem sovraži vse, kar kolikaj diši po veri. Saj je glavna parola Karla Marksa: Vera je opij za delovnega človeka. Ti nazori se ne dajo in se ne bodo nikdar dali spraviti v sklad z nazori, željami in težnjami tistih, ki motrijo vse človeško življenje na zemlji tudi pod vidikom večnosti.

Krščansko socialistično gibanje ni novo. Sredi preteklega stoletja, ko je socialna demokracija tičala še v povojih, so krščanski pionirji že delovali na socialnem polju. Staro krščansko socialno gibanje je slonelo na priznavanju obstoječega družabnega reda, hoteč ga samo omiliti ter preosnovati v duhu pravega krščanstva. Cilj tega gibanja je bil socialno pravičen družabni red vseh stanov. Naraščajoči kapitalizem, katerega ta socialni pokret ni mogel zaustaviti, pa je pripravil tla socialni demokraciji, ki je ob danih razmerah pridobivala vedno več pristavev, dokler si ni med svetovno vojno osvojila vseh delovnih mas.

Prišel je čas, ko bi bila socialna demokracija dolžna izpolniti svoje obljube. Izkazalo se je, da ni kos nalogi, ki jo je prevzela. Zmaterializirane delovne mase so najmanj zrele za socializem, najmanj zmožne ustvariti socialni družabni red. Socializem pomeni organizacijo, ki pa ne daje samo pravic, ampak nalaga tudi odgovornost in dolžnost. Tega pa materializem ne razume. In prav to je za socializem najbolj potrebno.

Tu je moral nastopiti krščanski socializem. Če bi krščanstvo v tem času največje sile ko je svet, tavajoč v najhujših zablodah, nerodilo iz sebe zadovoljivega, modernim potrebam odgovarjajočega socialnega nazora, potem bi mu nasprotniki lahko očitali, da je zastalo. Zakaj, če tudi je njegov cilj nadzemski, mora vendar nositi v sebi tudi zadržila za pozemsko težavo in bridkost. Radi tehničnega in gospodarskega napredka je šel razvoj časa svojo pot, dokler se ni neposredno pred vojno in med njo, zlasti pa po svetovni vojni jasno pokazalo, da je stari red nevzdržen, da je treba zgraditi mesto njega novega, socialnim in gospodarskim potrebam odgovarjajočega. Zato seveda ne more več zadoščati splošno poudarjanje načela krščanske ljubezni in socialne pravičnosti. Na temelju krščanske ljubezni in socialne pravičnosti je treba postaviti določne in jasne zahteve, ki se jim bo moral ukloniti vsakdo, niti tisti, ki se ne menijo za krščanstvo in njegova načela.

Tako je nastala poleg nauka o vsesplošni dolžnosti tudi zahteva po omejitvi zasebne lastnine, po socializaciji produkcijskih sredstev in podjetij, kakor tudi zahteva po najvišji premoženjski meji, ki bi onemogočila brezmejno kopičenje imetja v rokah poedincev, kar je glavni vzrok današnjega zla.

V tesni zvezi z dejstvom, da vlada in odloča danes v vsem gospodarskem in družabnem življenju namesto dela edino le kapital, je v današnjem času zelo važno še drugo vprašanje, namreč delavčeva pravica do podjetja.

Delavec je zlasti v industriji samo še delovna sila, prav kakor stroj. Plača se popolnoma podobno kot mrtvo blago, v njem tovarnar ne vidi človeka, ustvarjenega po božji podobi. Zato tudi nima nobenih pravic do podjetja, v katerem dela.

Človek, ki je vložil v podjetje nekaj sto tisoč ali milijonov — pa niti ne ve, kje se to podjetje nahaja in kaj se v njem proizvaja, se smatra za njegovega gospodarja ali solastnika ter ima pravico vpraševati: Koliko kapitala pa so delavci vložili v podjetje, da zahtevajo pravico do njega? In vendar se vsakega izdelka, ki zapusti podjetje, drži delavski znoj ter se poznajo na njem odtisi delavskih žuljev.

Kapital je potreben za produkcijo prav tako kot delo. Brez materije, brez strojev, tovarn itd. bi bilo gospodarsko življenje nemogoče. Toda v modernih podjetjih, tovarnah in strojih leži neizmerno veliko človeškega dela. Prav zato, ker je delavec položil v tovarne, stroje, izdelke vse svoje delo, ima neizmerno več pravice do tovarn in strojev, kot pa razni delničarji, ki niso žrtvovali za vse to niti ene potne srage. Prav v tem je največja nevzdržnost današnjega kapitalizma, da z delavskimi žulji, nakopičenimi v podjetjih, strojih itd., še nadalje izkorišča delavstvo, ki proizvaja najrazličnejše življenjske potrebščine, poleg tega pa mu brezobzirno odreka sleherni pravico do vsega tega. Ves moderni kapital je po ogromni večini privarčevan, ne od kapitalistov, marveč od delovnih slojev.

V današnjem času je delavstvo v resnici le delovna moč, ki velja v modernem gospodarstvu toliko, kolikor zmore, kolikor cene ima njegova produktivna sila. Pravice do podjetja, v katera vlaga vse svoje življenjske sile, pa mu kapitalizem ne priznava prav nobene.

Delavec mora imeti pravico ne le do plače, ki jo dobi za delo, ki ga sproti opravlja, marveč čim dalj in čim več svojih sil je žrtvoval podjetju, tem več pravic ima do njega. Te pravice mu ne sme nihče odrekati, najmanj pa tisti, ki niso žrtvovali podjetju nič drugega kot sadove tujega dela.

Samo na sebi je to tako jasno in tako očitno, da mora uvideti in priznati vse to vsak pošten človek. Zato ni treba utemeljevati teh delavčevih pravic s svetopisemskimi izreki, zakaj utemeljene so že s človeškim razumom in vestjo.

Upravičeno se delavstvo v današnjem času bori za pravico, ki mu po božjih in naravnih zakonih pripada. Delavstvo se zaveda, da kapitalisti ne morejo biti neomejeni gospodarji imetja. Zemeljske dobrine morajo uživati vsi ljudje. Kapitalisti v današnjem redu pa imajo v posesti ves kapital in so gospodarji nad usodo tisočev in tisočev delovnega ljudstva, ki je primorano živeti samo od svojega bornega zaslužka. Na ta način je kapital v položaju, da lahko vpliva na ves potek družabnega življenja prav kakor ugaja njegovim sebičnim namenom, če da bi gledal na želje in potrebe širokih ljudskih plasti.

Stotisoči in milijoni ljudi so izročeni danes na milost in nemilost ljudem, ki vidijo samo sebe in svoj profit. In prav iz tega izvira tista nezadovoljnost širokih delovnih množic, ki se hoče uničiti današnjo kapitalistično družbo. In kdo je tega kriv, da delovno ljudstvo ne vidi

rešitve drugod? ... hoteč uničiti vse, kar je ustvarilo človeštvo v teku tisoč let? Kriva je temu današnja družba, ki ne vidi v svojem bližnjem človeku, ki je po božji podobi ustvarjen. Ta družba je razdelila svet v dva tabora. Na eni strani luksuz, neizmerno bogastvo — na drugi strani pa milijoni bednih proletarcev, ki nimajo drugega kot svoje delavne roke. Sovrašstvo in maščevanje je v človeških srcih. Tiste ljubezni in pravice, ki jo je prinesel na svet Kristus, ni več v človeških srcih. Glavno načelo tistega, ki je dal svetu pravico in resnico: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!“ je današnje človeštvo pozabilo.

Iz te zmešnjave vstaja krščansko socialistično delavstvo s klicem, da ne bo pravičnega družabnega reda vse dotlej, dokler se sedanja svoboda v zbiranju in prilasčanju zemeljskih dobrin, zlasti pa še svoboda razpolaganja z njimi, primerno, če treba tudi brezobzirno, ne omeji.

Posamezni človek sme smatrati samo toliko naravnih dobrin za svoje, kolikor jih v resnici potrebuje zase in za svojo družino. Kdor ima veliko premoženja, ga je dolžan uporabljati tako, da ne bo imel od tega koristi samo on, ampak tudi drugi ljudje. Čim več premoženja ima, tem manj je vse to njegovo, tem bolj je dolžan misliti in ravnati tako, da bo z njim družbi kar največ koristil.

Človeška družba mora pravice lastnikov do njihovega imetja po vsebini in obsegu tako omejiti, da ne bo nihče več mogel grešiti proti tej pravični zahtevi družabne in socialne pravičnosti.

O kapitalističnem gospodarstvu

Vseposod vidimo, koliko imamo na svetu revščine, bede in gorja. Ne morda samo pri nas, kjer itak nimamo kakega posebnega naravnega bogastva, marveč tudi v krajih, v državah, ki so naravno silno bogate. Vseposod beremo o tisočih, o milijonih brezposelnih, ki bi radi prijeli za delo, pa ne morejo dobiti dela. Sklicujejo se na konference in posvetovanja, kako rešiti socialno vprašanje, pred vsem delavsko vprašanje, a nikjer ne vidimo nikakega zboljšanja. Ko človek gleda bedo in gorje, ki vlada v današnji človeški družbi, se mu ne hote vzbudi misel, kaj če celokupno današnje gospodarstvo ni zgrešeno in na napačnem tiru.

Sedanji družabni red imenujemo kapitalistični družabni red. Kako naj presojo današnji kapitalistični gospodarski rad? Biti moramo pri presoji kapitalističnega gospodarskega reda pravični ter ga pravično presojsati. Kako naj torej sodimo o sedanjem gospodarskem načinu, ki je kapitalistični sistem ali skratka kapitalizem?

Za kapitalizem je značilno dejstvo, da stoji na eni strani mala peščica kapitalistov,

Tej mali četici kapitalistov pa stoji nasproti velikanska armada nesamostojnega, popolnoma odvisnega delavstva. Vsa produkcijska sredstva, to so tovarne, stroji, surovine, so v rokah podjetnikov, delavstvo je navezano na svoje roke, ki jih stavi v službo delodajalcev, kapitalistov, da morejo služiti vsakdanji kruh sebi in svoji družini. Nadaljna značilnost današnjega gospodarskega reda je tudi ta, da je kapitaloni vsemogočni faktor, ki uravnava ne samo gospodarstvo, marveč več ali manj vse socialno in politično življenje. Rdeča nit, katera se vleče skozi vse moderne gospodarstvo, pa je želja po čim večjemu dobičku, profitu, katerega vtakne v žep delodajalec, kapitalist. Človek, ko opazuje tako gospodarstvo, ki dela samo na dobiček, bi mislil, da je treba na vsak način odkloniti tako gospodarstvo in ga zamenjati z boljšim. Takšen sklep bi pa bil vsekakor prehitro in preuranjen. Vsak, kdor dela na gospodarskem polju, hoče imeti dobiček, profit. Če bi človek ne imel pred seboj izgleda, da bo kaj zaslužil pri svojem podjetju, potem bi se vse gospodarsko življenje kaj kmalu nehalo in bi nihče ne hotel delati in se truditi. Vsak trgovec, vsak obrtnik in kmet, ki delajo na gospodarskem polju, mislijo pri vsem svojem delu edinole za dobiček. In kdo bi vzel to željo in to misel za zlo! Vsi ti, ki prekrbujejo drugim ljudem raznovrstne izdelke in pridelke, tudi sami hočejo neko korist, neko plačilo, neko nagrado za njih delo in skrb. In to je pa ravno dobiček. Vsi ti stanovi morajo gledati na to, da bodo lastno podjetje zboljšali, povečali in pri tem še toliko zaslužili, da bodo mogli svojemu stanu primerno živeti. Skrbeti morajo za svojo družino in morajo gledati nekoliko tudi na bodočnost. Graje bi bili vredni, če bi popolnoma pozabili na nadaljne Pavlove besede: In kateri kupujejo, naj bodo, kakor bi bili brez posesti; in kateri ta svet uživajo, kakor bi ga ne uživali — zakaj podoba tega sveta mine. — Graje vredni bi bili tisti, ki bi pri skrbi za dobiček pri podjetju, ne hoteli in marali pošteno plačevati delavcev, ki so

Vsi poskusi, urediti družabne razmere pravično in vsaj za silo zadovoljivo, bodo ostali brezuspešni, dokler ne prevlada v človeški družbi misel, da je na splošno vsakdo, ki porabi in potroši več, nego sam s svojim delom proizvede, oziroma pošteno prisluži, tret, ki bi mu bilo treba odvzeti vse pravice v človeški družbi.

Zato je treba v sredo vsega stremljenja po pravični ureditvi človeške družbe postaviti načelo splošne delovne dolžnosti. Delo bodi podlaga za odmero onih pravic, ki jih človeku družba deli. Pred vsem pa velja to glede gospodarskih pravic in koristi, ki jih posamezni ljudje v družbi uživajo. Samo to je prava in praktična osnova za pravično ureditev današnjih družabnih razmer.

Delavstvo, ki prihaja iz podeželskih koč v tovarne, da si tu služijo svoj vsakdanji kruh ter pod težo današnjih razmer najbolj čutiš potrebo po ureditvi današnje družbe, zavedi se svojega položaja. Dvigni svoj glas za pravico, ki jo zahtevaj pred vso to današnjo družbo in povej, da si soodločujoč faktor v vsem javnem gospodarstvu. Samo delovno ljudstvo je v današnjem času tisti faktor, ki more ozdraviti človeško družbo. Proč z liberalno materialističnimi idejami; pravica in ljubezen naj spet zavladata med ljudmi. To bo pa samo takrat, ko bo delovno ljudstvo strnjeno v upravičeni borbi zahtevalo pravico za sebe v smislu Kristusovega načela: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe!“

jim dali svoje delovne sile na razpolago in v oplojanje njihovega premoženja.

Prav tako še ne moremo grajati in obsoditi kapitalističnega gospodarskega reda zaradi tega, če ima za podlago svojega gospodarstva privatno lastnino. Človek ima popolno pravico do imetja, pa naj bo to imetje denar, tovarne, surovine, in ne morda samo tako zvano uporabno pravico. Podjetnik ima pravico tudi do izdelkov, ki so bili izdelani v njegovem podjetju, pa če so prav drugi pomagali izdelovati te produkte. Če bi tega ne bilo, potem bi sleherni človek izgubil vsako veselje do dela in bi gospodarsko življenje kaj kmalu zaspalo. Tudi ne moremo kapitalističnega gospodarskega reda obsojati zaradi tega, ker brani na vso moč svobodno medsebojno konkurenco in tekmovanje. Kapitalistični gospodarski red je obsojanja in graje vreden tedaj, če bi za sebe zahteval popolno svobodo, a drugim je ne bi pustil. Tudi kapitalistični gospodarski red moramo pravilno presojsati in ga ne že v naprej obsojati in preklinjati kot takega, ker so krivicam, ki potekajo iz kapitalističnega gospodarskega reda, krivi kapitalisti, torej ljudje, ne pa toliko sistem sam.

Kljub temu pa nikakor ne smemo biti slepi in gluhi za krivice, ki potekajo iz današnjega kapitalističnega gospodarskega reda. Te nevarnosti postanejo nam očite, če pogledamo slabe posledice, ki jih je rodilo današnje kapitalistično gospodarstvo. Žal, da se želja po skromnem in primernem dobičku pri podjetju, odnosno pri podjetnikih, le prehitro in prerada izprevrže v kruto dobičkazelnost, v brezobzirni in brezvestni egoizem. Žal, da se le prerado zgodi, da podjetnik, kapitalist naveže svoje srce na denar, na svoje imetje in premoženje, na čimvečji profit in na vse drugo pozabi. Pozabi pred vsem na to, da je tudi delavec, ki množi s svojimi žuljavimi rokami njegovo premoženje in oplaja njegov kapital, tudi človek, ki ima dušo in je kot tak vreden človeškega dostojanstva. Začne mu utrgovati plačo, jo zmanjševati na minimum, naklada mu pretežka dela in se hoče le izkoristiti z njegovimi žulji. Marsikaj podjetnik, ne rečemo ravno vsak: so pač tudi častne izjeme, postane suženj mamonu, čeprav pravi Kristus: Ne morete služiti Kristusu in mamoni. Kaj briga takega mamonističnega hlapca, če daje svojemu delavstvu smešno nizki zaslužek in mu na zvit način utrgava plačo in s tem vrši v nebo vpijoči greh. Denar je njegov malik in samo tega obožuje in spoštuje. Tak mamonistični hlapec se ne briga za delavčev varnost, za delavčev zdravje, za delavčev poštenost in naravno življenje. Časopisi nam dan za dnem poročajo, kaj si kapitalizem odnosno hlapci mamonizma dovolijo z ubogo delavsko paro. Velikokrat ne poznajo nikakega usmiljenja, nikakršne ljubezni do bližnjega. Kaj briga velikokrat kapitalističnega podjetnika, če se oskrunja nedelja, kaj se briga, če se tepta splošna blaginja. Kjer je njegov zaklad, tam je njegovo srce; njegov zaklad je pa denar. Gospodarska moč kapitala se hitro prenese iz gospodarkega polja na socialno, družabno polje in kapital postane vsemogočen v življenju narodov in držav. Kapitalističnim koncernom se kaj kmalu posreči izva-

proletarec, z vami trpi, in vse to, kar čutite in doživljate, z vami čuti in doživlja, mogoče še v večji meri, in ki mu je bilo dano, da se je z muko in velikimi borbami približal v hram znanosti. Zato vidi tem večjo potrebo in nujnost, da se obrne in zastavi svoje mlade sile v smer, ki vodi k boljšemu življenju. Da pridemo do cilja, ki ga sploh moremo doseči, je pa treba mnoge, požrtvovalnega in nesebičnega dela. Treba je, da se organiziramo z organizacijo, ki nam bo vedno predočevala naše naloge, nam kazala pota in sredstva, po katerih bomo dosegli naše cilje. S tem namenom smo ustanovili Mladinsko zvezo Jugoslovanske strokovne zveze. V novoustanovljeno organizacijo kličemo vso ono proletarsko mladino, ki spoznava in čuti, da je ustroj današnje človeške družbe krivičen, in da je radi tega nujno, da se zgradi nova družba na božjih temeljih. Vzgojiti hočemo borbene svoje sile, za blagor zatiranega ljudstva. Hočemo vzgojiti borce, ki bodo priborili delovnemu človeku ono mesto v človeški družbi, ki mu po božjem in naravnem pravu pripada.

PO VSEM GORENJSKEM
ZNANA

gostilna pri Maticku

toči pristna štajerska in dolenska vina. Topla in mrzla jedila vedno na izbiro kakor tudi sveže pivo.

Za obilen obisk se priporočata
Ignac in Ivanka Kokalj, Kranj

Hranilnica in posojilnica v Šenčurju

sprejema nove hranilne vloge ter jih času primerno obrestuje. Nove vloge izplača v celoti takoj.

Posebno delavstvu priporočamo, da svoje prihranke vlaga pri domačem zavodu.

ODBOR.

Ivan Jeršin

MESAR IN PREKAJEVALEC

nudi cenjenim odjemalcem goveje meso prvovrstnih pitanih domačih volov kakor tudi meso in sianino domačih pitanih prašičev.

I. Levičnik

URAR KLANJ - JESENICE
Priznana največja izbira zlatnine, srebrnine, draguljev, namiznega okrasja, vseh vrst švicarskih ur v zlatu, srebru in niklu ter različnih stenskih ur in budilk po najnižjih cenah brez konkurence. Pred nakupom si oglejte in se pričajte!

Naše delo pa ne sme biti usmerjeno samo v doseg materielnega zboljšanja delovnega razreda, zavedamo se, da poleg materielne krize pretresa svet še večja duhovna kriza. Današnji človek se je odklonil od večnega središča: Boga. Zato se moramo kot krščanski socialisti boriti tudi za preobnovo človeka po evangelijskih naukih Kristusove Cerkve. Zavedamo se, da more le tak ustroj družbe rešiti svet, ki temelji na etičnih dogmah Kristusovega nauka.

Zato, tovariši in tovarišice, vse drugo, zlasti še sport, naj nam bo le v pametno razvedrilo, ne pa končni cilj, kot nam je sedaj, da ob njem pozabljamo na prazne želodce, na krivice, ki jih doživljamo, in naloge, ki nas čakajo. Zavedajmo se, da bomo samo to imeli in uživali, kar si bomo sami priborili, to pa si moremo priboriti le z delom in trudom. Zato študirajmo socialna vprašanja, ki nam bodo šele odprla pogled v svet!

Kvišku pogled in pojdimo z mladostnim navdušenjem na delo, ki bo rodilo obilne sadove in nam otepljalo bodočnost!

Gorenjske mlekarne zadruge (Skupni obrat) v Naklem

Nudimo cenj. občinstvu
mleko in vse mlečne izdelke:

čajno maslo „deteljica“,
sirotkino maslo
skuto za štruklje

Sire:

Ementalec, eidamer,
trapist, imperjal,
liptavec, romadur,
dessert.

Vse dobite v naših poslovalnicah v Kranju, na Primskovem, v Tržiču, Jesenicah. Prepričajte se o dobri kvaliteti in nizkih cenah!

Moško in damsko perilo, nogavice, rokavice, ročne torbice, dežniki i. t. d. najceneje pri

S. Kanduč

Kranj, Tavčarjeva 7

Čeoljarji! Kmetje!

Vsakovrstno usnje in vse usnjarske potrebščine iz priznanih domačih tovarn vam nudi le znana
domača trdka

Pernuš Ivan, Kranj

Izdelujem gornje dele čevljev po raznovrstnih modnih krojih. Najnižje cene.

POZOR!

Usnje
in čevljarske potrebščine
dobite najceneje
pri znani trdki

Lovro Dolžan
trgovina z usnjem
Kranj

priporočamo
trdka

Zabret in sinova

opekarna
Bobovk pri Kranju

Ako boste zidali,

dobite ves potreben les in
se vam dostavi na staobo
po zelo nizkih cenah pri

Franc Gorjanc v Kranju

PRIPOROČAMO

BRIVSKI SALON
ZA DAME IN GOSPODE

Gabrijel Vajt

KRANJ, NA PODRTINI

Popolnoma renovirana

Gostilna pri Nacku

priporoča svoja pristna dolenska ter štajerska vina in pivo. Izvrstna gorka in mrzla jedila.

Janko Rant

Kranj

Trgovina z deželnimi pridelki in mešanim blagom. Špirit in žganje v odprtih in zaprtih steklenicah. — Na drobno in na debelo.

Telefon: Kranj št. 65

Brzjavljivi: Rant Kranj

Gostilna Ručigaj

priporoča cenj občinstvu izborna dol. in štajerska vina. Vedno sveže pivo. Na razpolago vedno gorka in mrzla jedila. Sprejemajo se abonenti.

Priporočata se Jože in Franeka Brolih.

Kmetje,

Obrtniki

Vse-po

Izjemno

Nizki ceni

Akoravno

dobre kakovosti. Žica, žičniki, pločevina, in vsa ostala

železnina

oljnate in suhe barve, laki, čopiči, vezane plošče

Krampi, lopate, vile, grablje

Razno prvovrstno orodje

Armature zvezni komadi

Nasadila in ostalo okovje

Jedilno orodje in posoda